

ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

МАТЕРІАЛИ

ІХ Міжнародної науково-практичної конференції

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНСЬКОГО ТА ЗАРУБІЖНОГО
МИСТЕЦТВ: КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ,
МИСТЕЦТВОЗНАВЧИЙ,
ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТИ»**

24–26 травня 2024 року

Львів – Торунь
Liha-Pres
2024

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Андрущенко Віктор Петрович – доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАН України, академік НАПН України, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Українського державного університету імені Михайла Драгоманова;

Цьбось Анатолій Васильович – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Волинського національного університету імені Лесі Українки;

Охманюк Віталій Федорович – кандидат мистецтвознавства, професор, заслужений діяч мистецтв України, декан факультету культури і мистецтв Волинського національного університету імені Лесі Українки;

Хацінський Ярослав – PhD, професор, завідувач кафедри музичного мистецтва Поморської академії у Слупську (Польща);

Русаков Сергій Сергійович – кандидат філософських наук, доцент, в.о. директора Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова;

Федоришин Василь Ілліч – доктор педагогічних наук, професор, заслужений діяч мистецтв України, декан факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Українського державного університету імені Михайла Драгоманова;

Розова Тамара Вікторівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософської антропології, філософії культури та культурології Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова;

Прокопович Тетяна Анатоліївна – кандидат психологічних наук, доцент, заступник декана факультету культури і мистецтв з наукової роботи Волинського національного університету імені Лесі Українки;

Каленюк Ольга Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри образотворчого мистецтва Волинського національного університету імені Лесі Українки;

Авраменко Дмитро Костянтинівич – кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри дизайну Волинського національного університету імені Лесі Українки;

Зарицький Андрій Олександрович – заслужений артист України, доцент, завідувач кафедри музичного мистецтва Волинського національного університету імені Лесі Українки;

Козачук Олег Дмитрович – заслужений працівник культури і мистецтв України, доцент кафедри хореографії Волинського національного університету імені Лесі Українки;

Москвич Ольга Дмитрівна – кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри культурології Волинського національного університету імені Лесі Українки;

Віхляев Михайло Юрійович – доктор юридичних наук, професор, директор Центру українсько-європейського наукового співробітництва.

Актуальні проблеми розвитку українського та зарубіжного мистецтв: культурологічний, мистецтвознавчий, педагогічний аспекти : матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції (с. Світязь Шацького району Волинської області, 24–26 травня 2024 року) ; Волинський національний університет імені Лесі Українки. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. 296 с.

ISBN 978-966-397-390-6

УДК 7((477)+(100))(062.552)

ISBN 978-966-397-390-6

© Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2024

© Українсько-польське наукове видавництво «Liha-Pres», 2024

7. Baudrillard, Jean; L'Yvonnet, François. D'un fragment à l'autre, entretiens avec François L'Yvonnet. Albin Michel, 2001. 167.
8. Flusser Vilém Towards a Philosophy of Photography. 1984. 176 p.
URL: http://imagineallthepeople.info/Flusser_TowardsAPhilosophyofPhotography.pdf (дата звернення – 22.04.2024)
9. Photo Competition Slammed for 'World's First' AI Image Contest.
URL: <https://petapixel.com/2023/10/10/photo-competition-slammed-for-worlds-first-ai-image-contest/> (дата звернення – 22.04.2024)

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-390-6-34>

АНАЛОГОВИЙ КОЛАЖ У XXI СТОЛІТТІ: ХУДОЖНІ АСПЕКТИ

Охман Н. І.

асистентка кафедри дизайну

Дерман Л. М.

*кандидат філософських наук, доцент,
завідувач кафедри дизайну*

*Український державний університет імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

В епоху цифрових технологій та віртуальної реальності, коли комп'ютерна графіка та обробка фотографій стають все більш поширеними, аналогове мистецтво зберігає свою актуальність та привабливість. Один із таких аналогових мистецьких методів – це аналоговий колаж, який являє собою естетику рукотворної імпровізації.

Аналоговий колаж – це мистецький прийом, який полягає в створенні композиції шляхом об'єднання різних матеріалів та об'єктів: фотографій, різних видів паперу, тканини, картону, ниток, фарб та інших доступних матеріалів. Цей метод дозволяє художнику виразити свою уяву та творчу індивідуальність через змішування та поєднання різних текстур, кольорів та форм.

Хоча аналоговий колаж набув популярності у XX столітті, він має коріння ще в античні часи, коли мистецтво було засноване на об'єднанні різних матеріалів. Протягом історії мистецтва аналоговий колаж використовувався художниками різних епох, включаючи дадаїстів, сюрреалістів та поп-арт художників. [2, с. 44–45]

У XXI столітті аналоговий колаж продовжує залишатися актуальним мистецьким методом, притаманним творчому експерименту та самовираженню. Від абстрактійних композицій до фотомонтажів,

аналоговий колаж надає художникам безмежні можливості для виразу своєї уяви та індивідуальності.

Дослідження розглядає аналоговий колаж у XXI столітті. Зокрема особливості використання різних технік у мистецтві та дизайні. Аналоговий колаж виступає як потужний інструмент для вираження соціальних, політичних, екологічних та особистісних повідомлень. Розвиток колажу та особливості колажного методу розглядаються в наукових роботах таких авторів, як Г. Колісніченко, І.В. Остапенко, І. Педан, Н. Удріс-Бородавко та інших.

У роботі підкреслюється необхідність застосування колажу в терапії, яка допомагає виражати емоції та переживання, що сприяє психологічному здоров'ю та самопізнанню [3, с. 127].

У сучасному світі, на фоні стрімкого розвитку цифрових технологій та віртуальної реальності, аналогове мистецтво, продовжує залишатися актуальним і цікавим.

У епоху цифровізації, коли більшість процесів відбуваються автоматично або за допомогою комп'ютерних програм, аналоговий колаж дозволяє зберегти зв'язок з минулим, відчутти власну творчу силу та унікальність. Цей метод дозволяє висловити особисті почуття, емоції та ідеї через комбінацію у роботі різних матеріалів та текстур, що неможливо точно відтворити за допомогою цифрових технологій. Створюючи колаж, митець може експериментувати з різними матеріалами, формами та кольорами, що стимулює його уяву та сприяє пошуку нових художніх рішень [10].

У мистецтві XXI століття аналоговий колаж має важливе значення як засіб виразу та комунікації. Він використовується як художній прийом у різних напрямках мистецтва, включаючи живопис, скульптуру, графіку, а також у вигляді самостійного мистецтва. Так, в Україні з колажем працюють О. Ляпін, С. Островська, Т. Сільваші, О. Чичкан, М. Мазур, А. Логов, К. Сита та інші.

В епоху домінування цифрових технологій, аналоговий колаж виокремлюється своєю унікальною візуальною мовою. Використання ручних методів і традиційних матеріалів надає творам особливої глибини та автентичності, що важко досягти засобами цифрового мистецтва. Техніки вирізання, шарування та переплетення дозволяють художникам створювати багатомірні роботи, які часто кидають виклик нашому сприйняттю реальності.

У світлі глобальних соціальних і політичних змін, колаж використовується як засіб для коментування актуальних подій і висловлення громадської позиції. Це потужний інструмент для соціальної критики та виразу активної громадянської позиції.

За період 2021-2024 рр. в Україні спостерігається активна репрезентація у виставкових просторах аналогових та цифрових колажів. До початку пандемії COVID-19, колаж не користувався

великою популярністю і рідко був представлений в експозиціях, найчастіше з'являвся на групових виставках.

У 2021 році у Мистецькому арсеналі відкрилась виставка «Український паперовий колаж», де були представлені роботи українських митців. Кураторами виступили: Є. Карась, О. Ляпін та О. Василенко.

Колажна резиденція CUTOUT COLLAGE STUDIO, заснована К. Ситою, А. Сагаль та О. Ситою, є прикладом організації, що проводить виставки в Україні та за кордоном. Серед резидентів, які демонструють свої роботи на цих заходах, можна відзначити М. Шапранову, В. Мірошнікову, В. Остренко, Н. Охман, Г. Денисенко, Я. Школьну, М. Чепрасова та інших [5].

У 2023 році в Національному музеї «Київська картинна галерея» відбулася виставка під назвою «Український колаж», куратором якої був О. Василенко. На експозиції були представлені роботи С. Святченка, С. Параджанова, О. Ройтбурта, М. Реви та інших митців [7].

У сучасному світі колаж часто використовується разом з цифровими методами, створюючи гібридні твори. Таке змішування технік розширює можливості виразу митців та відкриває нові шляхи для творчості. Так, серед українських митців, які працюють з цифровим колажем, можна виділити О. Кондакова, О. Барболіна, BRATY, О. Гвоздика, Т. Гайду, З. Побережнюк, О. Чепелик, К. Лісову, О. Савчука та інші [8].

У контексті зростаючої уваги до екологічних питань, аналоговий колаж набуває нового значення через використання вторинних матеріалів і перероблених ресурсів. Це відповідає потребам сталого розвитку і підтримки екологічної свідомості [1, с. 208].

Колаж як мистецька форма має значний освітній потенціал. Він використовується у навчанні для розвитку критичного мислення, креативності та моторики. Це робить його цінним інструментом в освіті, який може бути застосований у різних вікових групах і соціальних контекстах. Також має значний терапевтичний потенціал, допомагаючи людям виразити свої емоції та переживання через візуальну мову. Терапія за допомогою мистецтва колажу особливо ефективна у роботі з особами, що переживають стрес або травму, оскільки це дає можливість безпечно досліджувати і виразити внутрішні конфлікти [3, с. 130-137].

Аналоговий колаж залишається важливою частиною сучасного візуального мистецтва у XXI столітті пропонуючи багатий інструментарій для особистісного вираження, культурного діалогу та соціального впливу. Його універсальність, можливість адаптації до сучасних тем і використання в освітніх та терапевтичних контекстах підкреслюють його значення як мистецького інструменту, що пропонує виразність і критичне осмислення. Аналоговий колаж не тільки відтворює, а й відображає культурні і соціальні зміни, що робить його невід'ємною частиною сучасного мистецтва і культурного діалогу.

Аналоговий колаж у ХХІ столітті залишається потужним інструментом для художників у вираженні своїх ідей та емоцій. Він поєднує в собі традиційні техніки з сучасними технологічними підходами, дозволяючи створювати унікальні та захоплюючі твори мистецтва. В епоху цифрової технології аналоговий колаж залишається важливим елементом художнього світу, що продовжує надихати та захоплювати як художників, так і глядачів.

Аналоговий колаж у ХХІ столітті є важливим та цінним мистецьким методом, який дозволяє зберегти традиції та рукодільництво, виразити особисту креативність та унікальність, а також відтворити експресивність та індивідуальність у мистецькому творі. У епоху цифрової технології цей метод залишається актуальним і важливим для розвитку сучасного мистецтва.

Література:

1. Дерман Л. М. Комунікативна культура в моді ХХ–ХХІ ст. Гілея. Історичні науки. Філософські науки. Політичні науки. Науковий вісник: зб. наук. праць. Київ: Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. 2015. № 7. С. 206–210.

2. Педан І.В. Колаж в арт-дизайні: становлення та художні особливості. Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. 2015. № 2. С. 44-49.

3. Скар О., Реброва К. Арт-техніка «колаж»: діагностичний і терапевтичний потенціал. Зб. наук. статей. Простір арт-терапії: Спадок десятиліття. 2012. – С. 125-137.

4. Dr. Me Cut That Out: Contemporary Collage in graphic design. Times & Hudson. London. 2016. 288 p.

5. «Кожен гість став учасником виставки» – інтерв'ю з кураторкою Аннет Сагаль URL: <https://antikvar.ua/kozhen-gist-stav-uchasnykom-vystavky-interv-yu-z-kuratorokoyu-annet-sagal/>

6. 10 підходів до колажування, що зможуть вас надихнути. Telegraf.design. Україна. 2021 URL: <https://telegraf.design/10-pidhodiv-do-kolazhuvannya-shho-zmozhut-vas-nadyhnuty/om/exhibitions>

7. Відкрий для себе український колаж. L'OFFICIEL. Україна. 2023 URL: <https://officiel-online.com/lichnosti/intervju/ukrainian-collage-exhibition-in-kyiv-interview-sergei-sviatchenko-oleh-vasylenko/>

8. Передчуття та реальність у цифровому мистецтві країни URL: <https://suspilne.media/amp/culture/316062-peredcutta-ta-realnist-vijni-u-cifrovomu-mistectvi-ukraini-kolonka-mistkini-oleni-golub/>